

Vybrali jsme z Vašich dopisů

Své příspěvky nám zasílejte na adresu regenerace@regenerace.cz. Děkujeme! **Redakce**

JAK A CO SE UČÍM OD SVÉ ZAHRADY

Kolem mého venkovského domu je zahrada o velikosti něco málo přes tisíc metrů čtverečních, kterou kdysi koupil můj děda jako louku. Osadil ji ovocnými stromy a každý strom pěkně zaznamenal do zahradní knihy. Jako malá holka si nejvíc pamatuji takzvaná kožená jablka, která byla hned u vstupních vrátek. Nebyla totiž vůbec dobrá, měla velmi tlustou a hrubou slupku jako tvrdou kůži. Kromě ovocných stromů tu byla louka a záhon s letničkami, nic víc. Louka se kosila dvakrát do roka. Díky tomu tu přežily až dodnes vzácné druhy lučních bylin, jako například modré zvonky, kopretiny, kontryhel, třezalka, chrpa, jitrocel a další. Na jaře je louka žlutá, posetá pampeliškami, o něco později vyraší sasanky, a to zase zbledlá. Mám z nich všech velkou radost a jsem na ně hrdá.

Ovocné stromy za těch padesát let zestárly a přestaly rodit, mnohé zachvátily houby a další nemoci, takže jsme byli nuceni je porazit. Jsou tu ještě dvě staříčké jabloně, které dědečka pamatují (narodil se koncem 19. století) a každoročně plodí, pokud květy nespálí mraz přicházející s ledovými muži.

Moji rodiče, kteří bydleli v Praze, nejevili o zahradu moc velký zájem, a tak jsem sem jezdila se svými dětmi na prázdniny a postupně jsem zahradu zvelebovala. Kolem plotu jsem zasadila nějaké dřeviny, pár okrasných keřů a vybudovala záhony na pěstování květin a zeleniny. Přesně jsem si řekla, co budu pěstovat a kde. A to byla chyba! Květiny, které jsem si usmyslela, tu prostě neprosperovaly, živořily. Až časem jsem se začala zajímat o to, jaká je zde půda a pro jaké květiny je vhodná. Ale ani to mi nepřineslo výrazný úspěch.

Dát všemu čas

Pak jsem, díky stavbě domu místo původní chatičky, neměla na zahradu přes dvě sezony vůbec čas, jen jsem sekala (občas) louku. A náhle se stal zázrak! Když jsem zahradě dala pokoj, nádherně se rozrostla tak, jak sama potřebuje a kde potřebuje. Vysemenila se nádherná divoká rajčata, která jsou mi téměř do pasu, vysemenily se slunečnice, měsíčky, divizny, mochně, lichořeřišnice, čekanka, maliny, ostružiny, oregano kolem keřů a ovocných stromů (tam bych jej tedy nečekala), roste tu i vzácná orchidej krušník širokolistý. Jak se sem dostala, vůbec netuším. Vysemenily se hojně dýně, roste tu divoce spousta bylin, například pelyněk, šalvěj, meduňka, majoránka, rozmarýn, tymián, divizna a další. Na podzim se to tu hemží houbami, nejvíc je klouzku, ale u bříz jsou i kozáci, u borovic podborováci. Zahrada je nádherná, divoká, bohatá, plná motýlů, čmeláků a včel, ale já na tom nemám nejmenší podíl. Snad jen ten, že jsem jí dala čas, aby si vybrala sama, co na ní poroste, kde a kdy.

Někde jsem četla, že správná setba by měla probíhat tak, že se udělá směs různých semen, která se vměstnají do koulí s nějakým tukem a ty koule se bez ladu a skladu házejí po okolí. A semena si sama vyberou, kde porostou a kde ne. Po své zkušenosti tomu věřím. Pro mě z toho vyplývá důležité poučení, a to že někdy je lepší netlačit na pilu. Nechat věci, aby se udály, a věřit, že to bude tím správným směrem. Směrem, který potřebujeme, ne který chceme a lpíme na něm. Ale je to těžké – pustit kontrolu nad určováním směru. Moje zahrada mi však ukázala, že v tomto případě to bylo to nejlepší řešení. A já jí za to moc děkuji.

Renáta Kiara VARGOVÁ